

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2020. november 13., péntek

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indoklás a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló
2020. évi CIX. törvényhez

1528

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

a koronavírus-világjárvány második hulláma elleni védekezésről szóló 2020. évi CIX. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A koronavírus járvány erőteljesen terjed nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában. Továbbra is az a célunk, hogy emberéleteket mentünk meg, ezért a járvány elleni védekezésben gyors döntési és cselekvési képességre van szükség. A rendkívüli jogrend ebben nyújt segítséget, hiszen a jelenlegi járványügyi helyzetben a meghozott intézkedések minél gyorsabb végrehajtása indokolt. Az eljárásrend heteket vehet igénybe, ennyit nem várhatunk, a magyar emberek egészsége az első.

A koronavírus járvány második hullámára válaszként több európai ország ismét bevetette a rendkívüli jogrendet, míg mások az első hullám óta hosszabbítják azt. Olaszországban például a kormány meghosszabbította rendkívüli állapot hatályát, Franciaországban és Spanyolországban egészségügyi vészhelyzetet vezettek be.

A koronavírus-világjárvány első hulláma miatt 2020. március 11. napjától a Kormány a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel veszélyhelyzetet hirdetett ki, amely során számos egészségügyi, karantén- és gazdasági intézkedés meghozatalára került sor, amelyek hozzájárultak ahhoz, hogy Magyarország – szemben a legtöbb európai állammal – rendkívül sikeresen kezelte a járványt.

2020. június 18. napján a Kormány a járványügyi készültség bevezetéséről szóló 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelettel – a veszélyhelyzet megszüntetésével egyidejűleg – Magyarország egész területére az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 228. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Eütv. 228. § (4) bekezdésében foglaltakra, egészségügyi válsághelyzet elrendelésével járványügyi készültséget vezetett be.

Az Országgyűlés tudatában van annak, hogy vészterhes időkben felelős döntéseket kell hozni, és hogy az eddig megtett – és a potenciálisan előttünk álló – intézkedések szokatlan és idegen korlátozásnak tűnnek, de ezek betartása, az összefogás és a fegyelmezettség a magyarság legfontosabb erőforrása lehet. A közös cselekvés, a nemzeti összefogás, az egészségügyben és a rendfenntartásban dolgozók, illetve valamennyi érintett áldozatos munkája a lehető legszélesebb körű nemzeti egység sarokpontjai. Az Országgyűlés tagjai a javaslat elfogadásával járulhatnak hozzá a vészterhes időkben szükséges nemzeti egység megteremtéséhez és fenntartásához.

Az Alaptörvényünk, amely jogrendszerünk alapja, nemzetközi összehasonlításban is rendkívül részletesen és garanciákkal körülhatárolt módon rögzíti, hogy rendkívüli helyzetekben mi a teendő és melyik alkotmányos szervnek mi a feladata. A veszélyhelyzet hatályának 15 napon túl történő meghosszabbítása ennek értelmében az Országgyűlés felelőssége.

Mindezek alapján a javaslat célja, hogy az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése alapján a Kormány által kihirdetett, a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szerinti, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet kihirdetésével egyetértve, az azóta meghozott valamennyi intézkedést megerősítse, és azok hatályát az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése alapján meghosszabbítsa.

A javaslat további célja, hogy Magyarország Kormánya abban az esetben is megalkothassa és hatályában fenntarthassa a rendkívüli rendelkezéseket tartalmazó rendeleteit, ha az Országgyűlés bármely, a SARS-CoV-2 koronavírus okozta humánjárvánnyal összefüggő okból nem ülésezik.

Ezen indokolás a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján az Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1–2. §

A Kormány a Rendelettel az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.

A javaslat 2. §-a az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése szerinti felhatalmazást tartalmazza. A felhatalmazás tárgyi és időbeli kereteinek meghatározásakor a javaslat figyelemmel van arra, hogy a Kormány intézkedéseit, illetve vonatkozó normáit több kormányrendelet tartalmazza, ezért a hatály-meghosszabbítással érintett kormányrendeletek körét nem merev hivatkozás útján állapítja meg, hanem a rendkívüli intézkedések bevezetésére vonatkozó jogalkotói hatáskört megalapozó alaptörvényi rendelkezés feltüntetésével. Lényeges, hogy ez a felhatalmazás a Kormány jövőben meghozandó intézkedéseire is vonatkozik.

A felhatalmazás időbeli hatályát tekintve a javaslat a törvény hatályvesztéséig biztosítja az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdése szerinti felhatalmazást, ugyanakkor a javaslat 2. § (2) bekezdése egyértelművé teszi, hogy e döntés visszavonható, továbbá értelemszerűen a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 10. § (3) bekezdés a) pontja szerinti hatáskör is az Országgyűlés rendelkezésére áll.

Ki kell emelni, hogy az Országgyűlésnek a soron következő határozatképes ülésein a fenti konstrukció alapján a felhatalmazás fenntartásáról nem szükséges dönteni, az ex lege a törvény hatályvesztésig fennmarad, döntés ezt megelőzően csupán a felhatalmazás visszavonásának igénye esetén szükséges. Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy a felhatalmazás visszavonására az Országgyűlésnek az intézkedéseket tartalmazó egyes kormányrendeletek kihirdetését követő 16. naptól van lehetősége az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésének megfelelően. A felhatalmazás tárgyi keretei alapján pedig az Országgyűlésnek lehetősége van továbbá arra, hogy csupán a Kormány által hozott egyes intézkedések tekintetében vonja vissza a felhatalmazását. Emellett pedig a javaslat 2. § (3) bekezdése kimondja, hogy az Országgyűlés a Rendelet hatálybalépését követően a javaslat hatálybalépéséig megalkotott, rendkívüli intézkedéseket tartalmazó kormányrendeleteket megerősíti, ezáltal az Országgyűlés politikailag elismeri a Kormány eddigi, a járvány megakadályozására tett lépéseit.

3. §

A javaslat előírja, hogy a Kormány a veszélyhelyzet elhárítása érdekében az intézkedések hatályának fenntartásáig megtett intézkedésekről rendszeresen, az Országgyűlés ülésén – annak hiányában az Országgyűlés elnöke és az országgyűlési képviselőcsoportok vezetői részére – tájékoztatást adjon.

4. §

A koronavírus járvány terjedése miatt szükségessé vált a választópolgárok védelme is, ezért a koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvényhez hasonlóan rendezni kell az időközi választások és népszavazások tárgykörét. Erről a veszélyhelyzet kihirdetését követően a Kormány a veszélyhelyzet idejére eső időközi választásokra vonatkozó átmeneti rendelkezésekről szóló 483/2020. (XI. 5.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Rendelet2.) rendelkezett ezen törvény hatályba lépéséig. Az Országgyűlés egyetért a Rendelet2.-vel, mert az a koronavírus járvány második hulláma miatt szükséges. Ugyanakkor a Rendelet2. szabályozása bizonyos esetekben (már összegyűjtött helyi népszavazási aláírások és jogerősen nyilvántartásba vett jelöltek) átmeneti rendelkezéseket igényel a Rendelet2. hatálybalépésekor folyamatban volt eljárásokra.

Az Alaptörvény 35. cikk (4) bekezdése alapján a képviselő-testület – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – kimondhatja feloszlását. A javaslat szerinti – az Alaptörvény 31. cikk (3) bekezdése és 35. cikk (4) bekezdése alapján sarkalatos törvényi – szabály zárt időintervallumban átmenetileg kimondja, hogy a helyi önkormányzat vagy a nemzetiségi önkormányzat képviselő-testülete feloszlásának kimondása esetén e döntés hatálya a veszélyhelyzet megszűnését követő napon áll be. Ez az eset vonatkozik arra is, amikor a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdés alapján a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja.

Az Országgyűlés a fenti indokok alapján a nemzetiségi önkormányzatok képviselő-testülete vonatkozásában is e szabályokat állapítja meg.

Figyelemmel továbbá arra, hogy a választási és népszavazási eljárások során valamennyi választópolgár személyes részvétele válna szükségessé, az a humánjárvány megelőzését, illetve következményeinek elhárítását súlyosan veszélyeztetné. Tekintettel arra, hogy ezen eljárások veszélyhelyzetre vonatkozó szabályokat nem tartalmaznak, a javaslat rendelkezik arról, hogy a veszélyhelyzet idején a választási és népszavazási eljárási határidők megszakadjanak, valamint időközi választás vagy népszavazás nem tartható, azonban az így elmaradt választás, illetve népszavazás időpontját a veszélyhelyzet megszűnését követő tizenöt napon belül ki kell tűzni.

A már kitűzött választások elmaradására tekintettel szükséges továbbá, hogy a jelölteknel, illetve a jelölő szervezeteknél lévő ajánlóívek visszakerüljenek a választási irodákhoz, és a választási eljárásról szóló törvényben foglaltakkal összhangban – figyelemmel a választási eljárás alapelveire – megsemmisítésre kerüljenek.

Az Országgyűlés a Rendelet2.-től eltérően e javaslatban rendelkezik arról, hogy a veszélyhelyzet megszűnése után, azon választások, amelyek esetében a választások veszélyhelyzet miatt elmaradása előtt a jelölteket már jogerősen nyilvántartásba vették, a veszélyhelyzet megszűnése után az új választást legkésőbb a kitűzést követő 45. napra kell kitűzni, melyen jelöltek kizárólag azok lehetnek, akiket a választások veszélyhelyzet miatt elmaradása előtt a választási bizottság jogerősen nyilvántartásba vett.

Emellett az Országgyűlés rögzíti, hogy a Rendelet2. hatálybalépésekor helyi népszavazás kezdeményezése érdekében folytatott aláírásgyűjtés esetén, az aláírásgyűjtésre vonatkozó határidő a Rendelet2. hatályba lépésétől a veszélyhelyzet megszűnését követő napig szünetel. Ezen aláírásgyűjtés során, a Rendelet2. hatályba lépéséig összegyűjtött aláírásokat tartalmazó – megsemmisítésre nem került – aláírásgyűjtő íveket a szervezőnek legkésőbb e törvény hatályba lépését követő három napon belül át kell adnia a helyi választási irodának. A veszélyhelyzet megszűnését követő napon a helyi választási iroda vezetője új hitelesítési záradékkal látja el az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát, és azt átadja a szervezőnek.

5. §

A javaslat a veszélyhelyzet azonnali és hatékony kezelése érdekében a hatálybalépést a kihirdetést követő napban határozza meg. A javaslat megállapítja, hogy a törvény a kihirdetését követő 90. napon hatályát veszti.

6. §

A javaslatnak Alaptörvény 24. cikk (9) bekezdése alapján, a helyi önkormányzatokra és a nemzetiségi önkormányzatokra vonatkozó 4. § (2) bekezdése az Alaptörvény XXIX. cikk (3) bekezdése és 31. cikk (3) bekezdése alapján, továbbá az országgyűlési, a helyi és nemzetiségi önkormányzati választásokra vonatkozó 4. § (3)–(4) bekezdése az Alaptörvény XXIX. cikk (3) bekezdése, 2. cikk (1) bekezdése és 35. cikk (1) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.